

Uitspraak nr. 70 van de Verbondscommissie Samenloop inzake "niet-geborgde achterlaadklep"

Betreft: w.a.-motorrijtuigverzekering / aansprakelijkheidsverzekering voor bedrijven en beroepen

Partijen: Verzekeraar A

en

Verzekeraar B

Verzekeraar A en verzekeraar B hebben zich ter verkrijging van een uitspraak van de Verbondscommissie Samenloop tot deze commissie gewend ter beslechting van een geschil dat tussen partijen gerezen is.

Feitelijke gegevens

Tijdens het lossen van goederen van een vrachtauto van de firma X liep de heer Y, werknemer van X, letsel op. De bestuurder van de vrachtauto, de heer Z had de achterklep van de vrachtauto vóór het lossen in horizontale stand geplaatst zonder deze met een ketting te borgen. Toen Y zich op de klep begaf, zakte deze door en viel hij op de grond, ten gevolge waarvan hij letsel opliep.

Partijen verschillen van mening over de vraag wie dekking dient te verlenen.

Het geschil

In zijn memorie van eis stelt verzekeraar A:

"Een bedrijfsongeval vond plaats, waarbij een zekere Y, werknemer van de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid X, letsel opliep.

Y heeft terzake van dit ongeval X, alsmede een zekere Z, werknemer van X, bij dagvaarding van gedagvaard voor de Rechtbank. Namens X en Z is in deze procedure verweer gevoerd. Bij vonnis van de Rechtbank is het volgende bewezen verklaard:

"Z is opgetreden als bestuurder van een vrachtauto, beladen met metalen voorwerpen, welke in een bedrijfsgebouw van X door middel van een loopkat moesten worden gelost. Z heeft voorafgaand aan de lossingswerkzaamheden de achterlaadklep van de door hem bestuurde vrachtauto met geweld naar beneden getrokken. Deze achterklep was met (een) zodanig zwaar lopend(e) scharnier(en) aan de laadbak verbonden, dat die achterklep slechts met geweld kon worden geopend en in elke stand kon blijven staan. Hij heeft deze achterlaadklep niet met een ketting geborgd. Z ging ervan uit dat tijdens de lossing niet over de achterklep zou behoeven te worden gelopen. Z had (verder) geen taak bij de lossingswerkzaamheden.

Hij is zich tijdens het lossen bij de vrachtauto blijven ophouden. Mogelijk heeft Y, die staande op het laadgedeelte van de vrachtauto, de te lossen, in trossen opgetakelde voorwerpen bijstuurde totdat deze door een op de vloer van de bedrijfshal staand persoon konden worden overgenomen, tijdens de lossingswerkzaamheden enige keren (toch) over die laadklep gelopen.

In ieder geval is hij, bijna aan het eind van de lossingswerkzaamheden, vanaf de laadvloer van de vrachtauto die klep opgelopen en is daarbij of daarna die klep (verder) doorgezakt, waardoor Y van die klep is gegleden en -vallend- onzacht op de vloer van de bedrijfshal is terechtgekomen."

Ondergetekende is bij de onderhavige schade betrokken in zijn hoedanigheid van WAM-verzekeraar van de vrachtauto.

De onderhavige schade is 5 jaar na de schadedatum bij onze maatschappij gemeld. Aangezien verzekerde van de late melding deels geen verwijt kon worden gemaakt en voorshands overigens geen feiten en omstandigheden zijn gebleken op grond waarvan gezegd zou kunnen worden dat onze maatschappij door de late melding in haar belangen is geschaad, heeft onze maatschappij het voorshands niet juist geoordeeld op deze grond aan verzekerde dekking te ontzeggen.

Gelet op het bepaalde in artikel a is verzekerd de aansprakelijkheid van de verzekerde voor schade aan personen en goederen - met inbegrip van de daaruit voortvloeiende schade - die na het ingaan van de verzekering met of door het motorrijtuig is veroorzaakt.

X heeft zich ook gewend tot Verzekeraar B in zijn hoedanigheid van AVB-verzekeraar van X. Verzekeraar B stelt zich op het standpunt dat hij voor de onderhavige schade geen dekking behoeft te verlenen.

De Bijzondere Voorwaarden van de AVB-verzekering van verzekeraar B art. p, bevatten een uitsluiting voor schade toegebracht met of door een motorrijtuig, doch deze voorwaarden bepalen tevens dat de uitsluiting niet geldt voor de aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt door lading, bij het laden of lossen van motorrijtuigen.

Naar het oordeel van onze maatschappij is de schade veroorzaakt bij het lossen van een motorrijtuig, zodat de aansprakelijkheid is gedekt.

Verzekeraar B geeft aan deze bepaling een andere uitleg. Hij meent dat de dekking alleen van kracht is indien de schade bij het lossen van motorrijtuigen is toegebracht door de lading.

Deze uitleg is naar ons oordeel onjuist.

De tekst van de uitsluiting geeft geen steun aan de opvatting van verzekeraar B. Indien de door hem voorgestane uitleg juist zou zijn, had in de betreffende zin geen komma geplaatst moeten worden.

Nu in die zin wel een komma is geplaatst, wordt daardoor tot uitdrukking gebracht dat gedekt is de aansprakelijkheid voor de schade bij laden of lossen, los van de vraag of de schade is toegebracht door de lading.

Niet alleen de tekst van de bepaling noopt tot deze uitleg.

Ook het kopje bij art. p lid 2 brengt nog eens tot uitdrukking dat schade bij laden of lossen is gedekt. Dit kopje vermeldt immers "laden/lossen". Ook dit wijst erop dat bij een schade door laden/lossen de schade is gedekt ongeacht de vraag of die schade door de lading is toegebracht.

Zou de door Verzekeraar B voorgestane uitleg juist zijn, dan had het kopje moeten luiden "schade door lading bij laden/lossen".

Ook de aard van de aansprakelijkheid en de omstandigheid waaronder het ongeval plaatsvond, wijzen erop dat de AVB-verzekering dekking behoort te verlenen.

De aansprakelijkheid van X houdt verband met de plicht van de werkgever voorzieningen te treffen en aanwijzingen te geven zodanig dat een werknemer tegen gevaar van lijf en goed zodanig beschermd is als redelijkerwijs in verband met de aard van de arbeid gevorderd kan worden.

Het ongeval ontstond doordat een laadklep niet met een ketting werd geborgd. De feitelijke handeling waaruit de aansprakelijkheid voortvloeit, houdt op geen enkele wijze verband met de deelneming aan het verkeer en het rijrisico op welk risico juist de WAM-verzekering ziet. De handeling waaruit de handeling voortvloeit, is verricht nadat de vrachtauto niet meer aan het verkeer deelnam en op het eigen terrein van de verzekerde was geparkeerd. De schade vond plaats aan het einde van de lossingswerkzaamheden, geruime tijd nadat met de vrachtauto was gereden. De schade houdt veeleer verband met het tekortschieten van een werknemer van de verzekerde tijdens het lossen dan met deelname met dit motorrijtuig aan het verkeer.

Het is op bovengenoemde gronden dat onze maatschappij van oordeel is dat verzekeraar B gehouden is dekking te verlenen. De voorwaarden van verzekeraar B bevatten ook geen bepaling op grond waarvan gezegd zou kunnen worden dat de dekking bij verzekeraar B een subsidiair karakter heeft. Art. p lid 2 is immers niet vermeld in de slotregel van art. p, waarin het subsidiaire karakter van de verzekering in enkel daar genoemde gevallen wordt bepaald. Ondergetekende verzoekt derhalve uw commissie te bepalen dat verzekeraar B gehouden is voor deze schade dekking te verlenen.

Voor het geval uw commissie van oordeel is dat ook ondergetekende dekking behoort te verlenen, verzoekt ondergetekende te bepalen dat verzekeraar B voor 50% dient bij te dragen in de uitkeringen die ondergetekende terzake van de onderhavige schade zal doen, althans dient bij te dragen naar de mate waarin beide maatschappijen voor de schade hadden kunnen worden aangesproken.

Voor het geval verzekeraar B bij memorie van antwoord zou betogen dat hij niet gehouden is dekking te verlenen omdat de verzekerde de schade te laat heeft gemeld en het verweer in de civiele procedure niet aan hem heeft overgelaten, verzoekt ondergetekende toch in ieder geval een uitspraak te doen ten aanzien van de samenloopvraag. Mocht uw commissie besluiten dat er van samenloop sprake is, dan kan de vraag of verzekeraar B zich aan dekking op andere gronden mocht onttrekken op een andere plaats worden beslist".

In zijn memorie van antwoord stelt verzekeraar B:

"Verzekeraar B erkent de door verzekeraar A beschreven toedracht en omstandigheden van het ongeval dat de heer Y overkwam.

Verzekeraar B is met verzekeraar A van mening dat verzekeraar A voor dit ongeval dekking dient te verlenen conform zijn polisbepalingen.

Verzekeraar B betwist dat hij voor dit ongeval dekking dient te verlenen conform zijn polisvoorwaarden Aansprakelijkheidsverzekering voor bedrijven en beroepen, en wel vanwege het volgende.

Op 2 september 1991 stuurde de assurantietussenpersoon naar verzekeraar B de melding van de onderhavige schade, met als bijlage een aansprakelijkstelling van de advocaat van Y d.d. 2 juni 1989 alsmede een ontwerp-dagvaarding, verzekerde X liet de behandeling hiervan over aan zijn eigen advocaat, bij wie verzekeraar B op 9 september 1991 vrijblijvend om nadere informatie vroeg. Op 13 september 1991 werden kopieën van de processtukken toegezonden waarna Verzekeraar B op 26 september 1991 de assurantietussenpersoon schreef voor de schade geen dekking te kunnen verlenen.

Na melding bij hem betwistte ook verzekeraar A tot dekking gehouden te zijn. de assurantietussenpersoon verzocht verzekeraar B op 13 december 1991 te reageren op de brief van verzekeraar A van 31 oktober 1991.

Inmiddels is verzekeraar B gebleken dat verzekeraar A voor het ongeval dekking zal verlenen, echter verzekeraar A blijft van mening dat ook verzekeraar B dekking dient te bieden.

In artikel p van de Bijzondere voorwaarden is bepaald dat niet is gedekt de aansprakelijkheid voor schade, toegebracht met of door een motorrijtuig, dat een verzekerde bezit, houdt, bestuurt, gebruikt of als werkgever doet of laat gebruiken. Blijkens de memorie van eis gaat ook verzekeraar A er van uit dat op basis van dit artikel verzekeraar B geen dekking behoeft te verlenen.

Wel is verzekeraar A van mening dat het bepaalde in artikel p lid 2 van de Bijzondere Voorwaarden op de onderhavige schade van toepassing is, welke een insluiting is op de algemene uitsluiting van artikel p De volledige insluiting luidt:

"Deze uitsluiting geldt niet voor de aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt door lading, bij het laden of lossen."

Verzekeraar A baseert zijn mening op de plaats van de komma in het artikel en het kopje van het artikel. verzekeraar B deelt deze mening niet.

Volgens een circulaire van 22 september 1964 van de Nederlandse Vereniging van Automobiell-assuradeuren (NVVA) en de Nederlandse Vereniging Aansprakelijkheids-verzekeraars (WAV) is toen bepaald dat de motorrijtuigverzekering en de algemene aansprakelijkheidsverzekering wat betreft de dekking elkaars spiegelbeeld moesten zijn. Schade door lading tijdens laden en lossen diende gedekt te zijn op de algemene aansprakelijkheidsverzekering, schade door lading anders dan tijdens laden en lossen diende gedekt te zijn op de polis van het motorrijtuig.

Voor de algemene aansprakelijkheidspolis werd clause 2c voorgesteld:

"(Primaire dekking laden en lossen op algemene w.a. polis)

Onder deze verzekering is mede begrepen de wettelijke aansprakelijkheid van de op deze polis verzekerde personen voor schade aan derden toegebracht met of door de lading of andere goederen, terwijl deze worden geladen en gelost op of van een motorrijtuig."

Ten eerste is in deze clause gebruik gemaakt van een komma voor de nadere bepaling "terwijl deze worden geladen en gelost". Zo ook heeft verzekeraar B in artikel p lid 2 de komma gebruikt als leesteken, waarna de nadere bepaling in een bijzin volgt. Aan deze bijzin kan geenszins een zelfstandige betekenis los van de hoofdzin worden toegekend.

Ten tweede is in clause q als kopje de kern "laden en lossen" opgenomen zonder daar, anders dan verzekeraar A zou adviseren, "schade door lading" in op te nemen. Net zo als dit geldt voor clause q is verzekeraar B van mening dat ook het kopje van artikel p lid 2 slechts een korte verwijzing naar de inhoud van het artikel hoeft te geven. Het voorstel van verzekeraar A geeft bijna het gehele artikel weer en gaat derhalve voorbij aan de essentie (i.e. leesbaarheid) van een kopje.

Het is verzekeraar B niet duidelijk waarom en op welke wijze de aard van de (wettelijke) aansprakelijkheid van invloed kan zijn op de vraag of er polisdekking is, dan wel op welke polis er dekking is. Een polis verleent al dan niet dekking op basis van omschreven gebeurtenissen of voorvallen. Pas nadat bepaald is of er polisdekking verleend kan worden, komt de vraag naar de aansprakelijkheid aan de orde. Zij is immers de grondslag voor betaling of het voeren van verweer. Indien verzekeraar A hiermee wil aangeven dat de onderhavige schade ontstaan is buiten het verkeer en derhalve geen betrekking heeft op de WAM-verzekering, willen wij uw Commissie attent maken op artikel a van de polisvoorwaarden van verzekeraar A. Hierin is in lid 1 bepaald dat verzekeraar A de aansprakelijkheid verzekert met of door het motorrijtuig. Enig beperking ten aanzien van deelneming aan het verkeer en/of het rijrisico heeft verzekeraar A in zijn polis niet gesteld. In dit kader wil verzekeraar B uw Commissie ook wijzen op uw uitspraak nr. 37 (Ontweken bovenklep) waarin u het argument verkeersrisico ook niet relevant achtte voor de motorrijtuigverzekering. Daarnaast wil verzekeraar B opmerken dat de motorrijtuigverzekering reeds bestond vóór de verplicht WAM-verzekering (i.e. verkeersrisico).

In zijn brief van 26 september 1991 heeft verzekeraar B meegedeeld ook geen dekking te kunnen verlenen omdat door de late schademelding zijn belangen waren geschaad. In tegenstelling tot hetgeen verzekeraar A aanvoert, is verzekeraar B van mening dat verzekerde wél een verwijt kan worden gemaakt. Immers, zij was reeds bij brief van 2 juni 1989 door de advocaat van Y aansprakelijk gesteld en liet zich door een eigen advocaat bijstaan alvorens de schade in september 1991 te melden. Omdat eigen onderzoek door verzekeraar B onmogelijk was geworden en er reeds in de civiele procedure na tussenvonnis getuigenverhoren hadden plaatsgevonden, kon verzekeraar B zijn belangen niet verdedigen.

Het is dan ook om bovengenoemde redenen dat verzekeraar B van mening is dat voor het letsel van de heer Y geen polisdekking kan worden verleend op de bij hem gesloten Aansprakelijkheidsverzekering voor bedrijven en beroepen. Omdat dekking wel bestaat onder de bij verzekeraar A gesloten verzekering, verzoekt verzekeraar B uw Commissie uit te spreken dat verzekeraar A zijn verzekerde volledig dekking zal verlenen, of in ieder geval dat verzekeraar B deze dekking niet dient te verlenen."

Overwegingen van de commissie

Dit geschil is als samenloopgeskil aan de commissie voorgelegd overeenkomstig artikel 2 lid 2 van haar reglement op grond waarvan de commissie dit geschil in behandeling neemt.

De commissie stelt op grond van het aangevoerde feitenmateriaal vast, dat de chauffeur een bedieningsfout heeft gemaakt door de achterlaadklep van de vrachtauto niet te borgen. Als gevolg daarvan is tijdens het lossen van goederen schade veroorzaakt door deze achterlaadklep.

De commissie constateert vervolgens dat op de w.a.-motorrijtuigverzekering van verzekeraar A op grond van art. a van zijn polisvoorwaarden verzekerd is aansprakelijkheid van verzekerde voor schade aan personen en goederen - met inbegrip van de daaruit voortvloeiende schade - die na het ingaan van de verzekering met of door het motorrijtuig is veroorzaakt. In de polis van verzekeraar A wordt de dekking niet beperkt tot het deelnemen aan het verkeer, zodat deze verzekering de aansprakelijkheid van de verzekerde voor de onderhavige schade dekt.

De commissie constateert verder, dat de AVB-polisvoorwaarden van verzekeraar B de aansprakelijkheid van de verzekerden dekt voor personenschade en schade aan goederen, doch in artikel p van de Bijzondere voorwaarden uitsluit de aansprakelijkheid voor schade toegebracht met of door een motorrijtuig. Deze uitsluiting geldt evenwel blijkens lid 2 van datzelfde artikel niet voor "de aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt door lading, bij het laden of lossen van motorrijtuigen"

Partijen verschillen van mening over de uitleg van deze polisbepaling.

De mening van verzekeraar A, dat door de plaatsing van de komma tot uitdrukking wordt gebracht, dat gedekt is de aansprakelijkheid voor schade bij laden of lossen, los van de vraag of de schade is toegebracht door de lading, deelt de commissie niet. Een dergelijke zelfstandige betekenis kan aan het zinsgedeelte achter de komma niet worden toegekend.

Voor de uitleg van de tekst van de polisbepalingen is de aanduiding boven het betreffende artikel ("kopje") niet van belang.

Deze informatie boven het artikel heeft slechts een verwijz- en een opzoekfunctie.

De commissie is van oordeel, dat artikel p aanhef jo. lid 2 van de Bijzondere voorwaarden van verzekeraar B inhoudt, dat de uitsluiting van de dekking voor aansprakelijkheid voor schade toegebracht met of door een motorrijtuig niet geldt, wanneer bij het laden of lossen schade door de lading wordt toegebracht.

De onderhavige schade is tijdens het lossen veroorzaakt door de achterklep van de vrachtauto en niet door de lading, zodat de aansprakelijkheid voor de aldus toegebrachte schade niet op de AVB polis van verzekeraar B gedekt is.

Conclusie

De commissie concludeert dat de in het geding zijnde aansprakelijkheid uitsluitend onder de dekking van de w.a.-motorrijtuigpolis van verzekeraar A valt.

Bindend advies

Partijen hebben zich tot de Commissie Samenloop gewend ter verkrijging van een bindend advies. De Commissie geeft als bindend advies dat verzekeraar A dekking zal dienen te verlenen.

Den Haag, 26 maart 1993

De Verbondscommissie Samenloop

De voorzitter,

De secretaris,

mr. H.J. te Winkel

mw. mr. W.H. Meijer